

M.Com Semester - 3 (CBCS) Examination

Oct/Nov-2022 (OLD COURSE)

ADVANCED COST & FINANCIAL ACCOUNTING (ELECTIVE)

Time: 2:30 Hours

Marks: 70

Instructions:

1. All questions are compulsory.
2. Figures to the right indicate marks.

પ્રશ્ન-1 અમર એન્ટરપ્રાઈઝ અત્યારે 50% ઉત્પાદન ક્ષમતાએ કામ કરે છે અને 1,250 એકમોનું ઉત્પાદન અને વેચાણ કરે છે. કંપની પાસે નીચે મુજબના અન્ય બે વિકલ્પો છે: (20)

- I. 60% ની ઉત્પાદન ક્ષમતાએ કામ કરતા કાચા માલની કિંમતમાં 2% વધારો અને વેચાણ કિંમતમાં 2% ઘટાડો.
- II. 80% ની ઉત્પાદન ક્ષમતાએ કામ કરતા કાચા માલની કિંમતમાં 5% વધારો અને વેચાણ કિંમતમાં 5% ઘટાડો અત્યારે 50% ઉત્પાદન ક્ષમતાએ, એકમ દીઠ ઉત્પાદન પડતર રૂ. 216 અને એકમ દીઠ વેચાણ કિંમત રૂ. 240 છે.

ઉત્પાદન પડતર રૂ. 216 નીચે મુજબ થાય છે:

વિગત	એકમ દીઠ રૂ.
માલ સામાન	120
મજૂરી	36
કારખાના પરોક્ષ ખર્ચ (40% સ્થિર)	36
વહિવટી પરોક્ષ ખર્ચ (50% સ્થિર)	24

ધધાકીય એકમ જ્યારે 60% ની ઉત્પાદન ક્ષમતાએ અને 80% ની ઉત્પાદન ક્ષમતાએ કાર્ય કરે ત્યારે અંદાજીત નફો દર્શાવતું સિમાંત પડતર પત્રક તૈયાર કરો.

અથવા

પ્રશ્ન-1 રિવેરા લિ. એક વસ્તુનું ઉત્પાદન અને વેચાણ કરે છે. ઉત્પાદન અને વેચાણને લગતી વર્ષ 2021-22 માહિતી નીચે મુજબ છે:

1. એકમ દીઠ વેચાણ કિંમત રૂ. 600
2. સલામતિનો ગાળો 40%
3. વર્ષનો સ્થિર ખર્ચ રૂ. 36,00,000
4. ચલિત ખર્ચ અને વેચાણનો ગુણોત્તર 80%

એવું અંદાજવામાં આવે છે કે વર્ષ 2022-23 માં એકમ દીઠ ચલિત ખર્ચમાં 10% અને કુલ સ્થિર ખર્ચમાં 5% વધારો થશે.

- I. 2021-22 ના વર્ષ જેટલો નફા જથ્થા ગુણોત્તર મેળવવા માટે 2022-23 ના વર્ષમાં કેટલી વેચાણ કિંમત રાખવી જોઈએ તે શોધો.
- II. વર્ષ 2021-22 ના વર્ષ જેટલી જ વેચાણ કિંમત 600 રાખીને, 2021-22 ના વર્ષ જેટલો જ નફો મેળવવા માટે કેટલા એકમોનું ઉત્પાદન અને વેચાણ કરવું જોઈએ તે શોધો.

પ્રશ્ન-2 ધૈર્ય લિ. સંકલિત હિસાબી પધ્ધતિનો ઉપયોગ કરે છે, તેમના ચોપડામાં તા. 1/04/2021 ના રોજ નીચેની બાકીઓ જોવા મળે છે. (20)

બાકીઓ	ઉધાર રૂ.	બાકીઓ	જમા રૂ.
માલસામાન ખાતાવહી નિયંત્રણ ખાતુ	1,22,000	બેંક ખાતુ	68,000
ચાલુ કામ ખાતુ	1,16,000	લેણદારોનું ખાતુ	55,000
તૈયાર માલ ખાતુ	1,57,000	શેરમુડી ખાતુ	5,46,000
કાયમી મિલકતોનું ખાતુ	4,43,000	ઘસારા ભંડોળ ખાતુ	34,000
દેવાદારોનું ખાતુ	82,000	ઘાલખાધ જોગવાઈ ખાતુ	11,000
અગાઉથી ચુકવેલ વહીવટી ખર્ચ ખાતુ	30,000	ચુકવવાના બાકી કારખાના પરોક્ષ ખર્ચ ખાતુ	19,000
		નફા નુકશાન ખાતુ	2,17,000
	9,50,000		9,50,000

તા. 31/03/2022 ના રોજ પુરા થતા વર્ષ દરમિયાનના વ્યવહારો નીચે મુજબ હતા:

વિગત	રૂ.
પ્રત્યક્ષ મજૂરી	5,94,000
પરોક્ષ મજૂરી	34,000
માલસામાન ઉધાર ખરીદી	6,82,000
ઉત્પાદન માટે માલસામાન મોકલ્યો	7,50,000
મરામત માટે માલસામાન મોકલ્યો	14,000
વર્ષ દરમિયાન તૈયાર થયેલો માલ (પડતર કિંમતે)	14,67,000
ઉધાર વેચાણ	20,00,000
વેચેલા માલની પડતર	15,00,000
કારખાના પરોક્ષ ખર્ચ ફાળવ્યો	3,28,000
કારખાના પરોક્ષ ખર્ચ વર્ષ દરમિયાન ચુકવ્યો	2,73,000
કારખાના પરોક્ષ ખર્ચ વર્ષને અંતે ચુકવવાનો બાકી	23,000
વહીવટી પરોક્ષ ખર્ચ વર્ષ દરમિયાન ચુકવ્યો	82,000
વેચાણ પરોક્ષ ખર્ચ વર્ષ દરમિયાન ચુકવ્યો	95,000
લેણદારોને ચુકવ્યા	6,90,000
દેવાદારો પાસેથી મળ્યા	19,80,000
કાયમી મિલકતો પર ઘસારો	44,000
વહીવટી પરોક્ષ ખર્ચ વર્ષને અંતે ચુકવવાનો બાકી	7,000
ઘાલખાધ જોગવાઈ વર્ષને અંતે	14,000

ધૈર્ય લિ. ના ચોપડામાં સંકલિત હિસાબી પધ્ધતિથી જરૂરી ખાતા તૈયાર કરી, કાયુ સરવૈયુ તૈયાર કરો.

પ્રશ્ન-2 સુરજ લિ. સંકલિત હિસાબી પદ્ધતિનો ઉપયોગ કરે છે, તેમના ચોપડામાં તા. 1/04/2021 ના રોજ નીચેની બાકીઓ જોવા મળે છે.

બાકીઓ	ઉધાર રૂ.	બાકીઓ	જમા રૂ.
કાચો માલસામાન ખાતુ	3,00,000	લેણદારોનું ખાતુ	75,000
ચાલુ કામ ખાતુ 1	1,20,000	ઘસારા ભંડોળ ખાતુ (ચંત્રો)	60,000
ચાલુ કામ ખાતુ 2	1,50,000	શેરમુડી અને અનામત	7,65,000
તૈયાર માલ ખાતુ	30,000		
દેવાદારોનું ખાતુ	60,000		
બેંક ખાતુ	70,000		
ચંત્રો ખાતુ	1,70,000		
	9,00,000		9,00,000

તા. 31/03/2022 ના રોજ પુરા થતા વર્ષ દરમિયાનના વ્યવહારો નીચે મુજબ હતા:

વિગત	રૂ.
પ્રત્યક્ષ મજૂરી:	
ચાલુ કામ ખાતુ 1	40,000
ચાલુ કામ ખાતુ 2	60,000
પ્રત્યક્ષ મજૂરી ચુકવી	1,00,000
ઉત્પાદન પગાર ચુકવ્યો	85,000
ઉત્પાદન ખર્ચ ચુકવ્યો	1,25,000
લેણદારોને ચુકવ્યો	1,65,000
દેવાદારો પાસેથી મળ્યા	5,70,000
વહીવટી પરોક્ષ ખર્ચ વર્ષ દરમિયાન ચુકવ્યો	54,000
વેચાણ વિતરણ ખર્ચ ચુકવ્યો	42,000
માલસામાનની ઉધાર ખરીદી	1,05,000
માલસામાન પરત કર્યો	5,000
ઉત્પાદન માટે માલસામાન મોકલ્યો:	
ચાલુ કામ ખાતુ 1	68,000
ચાલુ કામ ખાતુ 2	22,000
ઉધાર વેચાણ (વેચાણ કિંમત)	5,70,000
તૈયાર માલની ફેરબદલી (વેચાણ પડતર ખાતે)	4,62,400
ફેરબદલી: ચાલુ કામ ખાતા 1 થી ચાલુ કામ ખાતા 2	2,42,200
ફેરબદલી: ચાલુ કામ ખાતા 2 થી તૈયાર માલ	4,48,400

ચંત્રો પર ઘસારા ભંડોળ ખાતે રૂ. 4,000 ની જોગવાઈ કરી હતી. ઉત્પાદન પરોક્ષ ખર્ચની ફાળવણી:

ચાલુ કામ ખાતુ 1 માં પ્રત્યક્ષ મજૂરીના 250%

ચાલુ કામ ખાતુ 2 માં પ્રત્યક્ષ મજૂરીના 150%

સોરઠ લિ. ના ચોપડામાં સંકલિત હિસાબી પદ્ધતિથી જરૂરી ખાતા તૈયાર કરી, કાચુ સરવૈયુ તૈયાર કરો.

પ્રશ્ન-૩ નીચેની બાકીઓ ગિરિરાજ લિ. ના ચોપડામાંથી મેળવવામાં આવી છે, જેના પરથી પડતરની ખાતાવહીમાં (15)

જરૂરી ખાતા અને તા. 31/03/2022 ના રોજનું કાચુ સરવૈયુ તૈયાર કરો.

તા. 1/03/2022 ના રોજની બાકીઓ	ઉધાર રૂ.	જમા રૂ.
ચાલુ કામ ખાતુ	5,40,000	-----
તૈયાર માલ ખાતુ	2,30,000	-----
કારખાના પરોક્ષ ખર્ચ ખાતુ	10,000	-----
વહીવટી પરોક્ષ ખર્ચ ખાતુ	5,000	-----
માલસામાન ખાતાવહી નિયંત્રણ ખાતુ	2,15,000	-----
સામાન્ય ખાતાવહી નિયંત્રણ ખાતુ	-----	10,00,000
	10,00,000	10,00,000

મહિના દરમ્યાનના વ્યવહારો:	રૂ.
પ્રત્યક્ષ મજૂરી	7,50,000
પરોક્ષ મજૂરી	50,000
કારખાના પરોક્ષ ખર્ચ ફાળવ્યો	2,25,000
વહીવટી પરોક્ષ ખર્ચ ફાળવ્યો	1,22,000
ઉત્પાદન માટે માલસામાન મોકલ્યો	4,90,000
મહિના દરમ્યાન તૈયાર થયેલો માલ	18,00,000
તૈયાર માલનું વેચાણ	21,00,000
માલસામાન ખરીદી	5,00,000
કારખાના મરામત માટે માલસામાન મોકલ્યો	20,000
ઉત્પાદન માટે માલસામાન મોકલવાનો ખર્ચ	8,000
કારખાના પરોક્ષ ખર્ચ	1,45,000
વહીવટી પરોક્ષ ખર્ચ	1,17,000

અથવા

પ્રશ્ન-૩ સોમનાથ લિ. બિનસંકલિત હિસાબી પદ્ધતિનો ઉપયોગ કરે છે, તેમના ચોપડામાં તા. 1/01/2022 ના રોજ નીચેની બાકીઓ જોવા મળે છે.

તા. 1/01/2022 ના રોજની બાકીઓ	ઉધાર રૂ.	જમા રૂ.
ચાલુ કામ ખાતુ	5,00,000	-----
તૈયાર માલ ખાતુ	2,00,000	-----
માલસામાન ખાતાવહી નિયંત્રણ ખાતુ	3,00,000	-----
સામાન્ય ખાતાવહી નિયંત્રણ ખાતુ	-----	10,00,000
	10,00,000	10,00,000

તા. 31/03/2022 ના રોજ ત્રિમાસાન્તની બાકીઓ	રૂ.
માલસામાનની ખરીદી	1,80,000
ઉત્પાદન માટે માલસામાન મોકલ્યો	1,60,000
કારખાના મરામત માટે માલસામાન મોકલ્યો	10,000
કારખાના પરોક્ષ ખર્ચ ચુકવ્યો	3,80,000
કારખાનાની મજૂરી ચુકવી (પરોક્ષ મજૂરી રૂ. 90,000 સહિત)	3,00,000
કારખાના પરોક્ષ ખર્ચની માંડી વાળેલ ઓછી વસુલાત	20,000
વેચેલ માલની પડતર	8,50,000
વેચાણ	10,00,000

ચાલુ કામ ખાતાના સ્ટોકમાં રૂ. 30,000 નો વધારો થયો

ઉપરના વ્યવહારો નોંધવા માટે જરૂરી નિયંત્રણ ખાતા, પડતર નફા નુકશાન ખાતુ, સામાન્ય ખાતાવહી નિયંત્રણ ખાતુ તા. 31/03/2022 ના રોજ ત્રિમાસાન્તના તૈયાર કરો

પ્રશ્ન-4 બેલેન્સ સ્કોર કાર્ડની ઉપયોગિતા અને મર્યાદાની ચર્ચા કરો

(15)

અથવા

પ્રશ્ન-4 આંતરપેઢી તુલના એટલે શું? તેના હેતુઓ અને ઉપયોગિતા મર્યાદાની ચર્ચા કરો.

ENGLISH VERSION

Q.1 Amar Enterprises is currently working at 50% capacity and produces 1,250 units.

(20)

The company has another two alternatives:

- At 60% working, raw material cost increases by 2% and selling price fall by 2%.
- At 80% working, raw material cost increases by 5% and selling price fall by 5%.

At present 50% capacity working, the product costs Rs. 216 per unit and is sold at Rs. 240 per unit. The cost of Rs. 216 is made up as follows:

Particulars	Rs. (per unit)
Materials	120
Wages	36
Factory Overheads (40% Fixed)	36
Administration overheads (50% Fixed)	24

Prepare a Marginal cost Statement showing the estimated profit of the business when it is operated at 60% and 80% per cent capacity.

OR

Q.1 Rivera Ltd. is manufacturing and selling a product.

Selling and manufacturing information for the year 2021-22 is as under

- Selling price per unit Rs. 600
- Margin of safety 40%
- The fixed cost for the year is Rs. 36,00,000
- The variable cost to sales ratio was 80%

It is estimated that in the year 2022-23 variable cost per unit will go up by 10% and the total fixed cost will increase by 5%.

- Find the selling price required to be fixed in 2022-23 to earn the same P/V ratio as in 2021-22.
- Find the number of units required to be produced and sold to earn the same profit as in 2021-22, assuming the same selling price of Rs. 600 per unit.

- Q.2 Dhirya Ltd. keeps books on integrated accounting system the following balances appear in the books as on 1/04/2021: (20)

Particulars	Debit Rs.	Particulars	Credit Rs.
Stores Ledger Control A/c	1,22,000	Bank A/c	68,000
Work-in-Progress A/c	1,16,000	Creditors A/c	55,000
Finished Goods A/c	1,57,000	Share Capital A/c	5,46,000
Fixed Assets A/c	4,43,000	Provision for Depreciation A/c	34,000
Debtors A/c	82,000	Provision for Doubtful Debts A/c	11,000
Pre-paid Administrative Overheads A/c	30,000	Factory Overheads Outstanding A/c	19,000
	9,50,000	Profit & Loss A/c	2,17,000
			9,50,000

The transactions for the year ended 31/03/2022 were as under.

Particulars	Rs.
Direct Wages	5,94,000
Indirect Wages	34,000
Purchase of Materials on credit	6,82,000
Materials issued to production	7,50,000
Materials issued for repairs	14,000
Goods finished during the year (at cost)	14,67,000
Credit Sales	20,00,000
Cost of Goods Sold	15,00,000
Production Overhead absorbed	3,28,000
Production Overhead paid during the year	2,73,000
Production Overhead outstanding at the end of year	23,000
Administration Overheads paid during the year	82,000
Selling Overheads incurred	95,000
Payment to Creditors	6,90,000
Payment received from Debtors	19,80,000
Depreciation of Fixed Assets	44,000
Administration Overheads outstanding at the end of year	7,000
Provision for doubtful debts at the end of the year	14,000

Prepare necessary accounts in the integrated ledger of Dhairya Ltd. and prepare a Trial Balance.

OR

- Q.2 Suraj Ltd. keeps books on integrated accounting system the following balances appear in the books as on 1/04/2021:

Balances	Debit Rs.		Credit Rs.
Inventories:	3,00,000	Payables	75,000
Work-in-Progress 1	1,20,000	Provision for depreciation (Plant and Machinery)	60,000
Work-in-Progress 2	1,50,000	Share Capital and Reserves	7,65,000
Finished goods	30,000		
Receivables	60,000		
Bank	70,000		
Plant and Machinery at Cost	1,70,000		
	9,00,000		9,00,000

The transactions for the year ended 31/03/2022 were as under:

Particulars	Rs.
Direct Wages Incurred:	
Process 1	40,000
Process 2	60,000
Direct Wages Paid	1,00,000
Production salaries paid	85,000
Production expenses paid	1,25,000
Paid to suppliers	1,65,000
Received from credit customers	5,70,000
Administration Overheads paid	54,000
Selling and distribution Overheads paid	42,000
Materials purchased on credit	1,05,000
Materials returned to suppliers	5,000
Materials issued to:	
Process 1	68,000
Process 2	22,000
Goods sold on credit: At sales price	5,70,000
Transfer from finished goods	4,62,400
Transfer from process 1 to process 2	2,42,200
Transfer from process 2 to finished goods	4,48,400

Provision for depreciation on Plant and Machinery was Rs. 4,000 for the year.

The pre-determined production overhead absorption rates:

Process 1 is 250% of Direct Wages

Process 2 is 150% of Direct Wages

Prepare necessary accounts in the integrated ledger of Sorath Ltd. and prepare a Trial Balance.

Q.3 From the following balances and transactions extracted from the books of Giriraj Ltd. write up the cost ledger and prepare a trial balance as at 31/03/2022 (15)

Balances as on 1/03/2022	Debit Rs.	Credit Rs.
Work-in-Progress A/c	5,40,000	-----
Finished goods A/c	2,30,000	-----
Factory overhead suspense A/c	10,000	-----
Office overhead suspense A/c	5,000	-----
Stores ledger control A/c	2,15,000	-----
General ledger adjustment A/c	-----	10,00,000
	10,00,000	10,00,000

Transactions for the month were:	Rs.
Direct wages	7,50,000
Indirect wages	50,000
Works overhead absorbed in production	2,25,000
Office overhead absorbed in production	1,22,000
Stores issued to production	4,90,000
Goods finished during the month	18,00,000
Finished goods sold	21,00,000
Stores purchased	5,00,000
Stores issued to factory repair orders	20,000
Carriage d on stores issued for production	8,000
Factory expense	1,45,000
Office expenses	1,17,000

OR

- Q.3 Somnath Ltd. operates separate cost accounting and financial accounting systems. The following is the list of opening balances as on 1/01/2022 in the cost ledger.

Balances as on 1/01/2022	Debit Rs.	Credit Rs.
Work-in-Progress A/c	5,00,000	-----
Finished goods A/c	2,00,000	-----
Stores ledger control A/c	3,00,000	-----
General ledger adjustment A/c	-----	10,00,000
	10,00,000	10,00,000

Transactions for the quarter ended on 31/03/2022:	Rs.
Stores Purchased	1,80,000
Stores issued to production	1,60,000
Stores issued to factory repairs	10,000
Factory wages paid (including indirect wages Rs.90,000)	3,00,000
Factory overhead incurred	3,80,000
Factory overhead under absorbed and written off	20,000
Cost of goods sold	8,50,000
Sales	10,00,000

At the end of the quarter, work-in-progress stock increased by Rs. 30,000

Prepare the relevant control accounts, costing profit & loss account and general ledger adjustment account to record the above transactions in the quarter ended 31/03/2022.

- Q.4 Discuss utility and limitations of Balance Score Card.

(15)

OR

- Q.4 What is inter-firm comparison? Discuss its objectives and utility.
